

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasiilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 18.

Ljubljana, dne 8. maja 1925.

Leto V.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Papirnati kanoni.

V nedeljo, dne 3. maja se je vršilo jako lepo zborovanje slovenskih samostojnih kmetov. Navzočih je bilo na zborovanju nad 300 zapupnikov samostojne kmečke stranke, sami možje na mestu.

Vsi ti kmetje pa niso govorili in sklepali le o svojem imenu, ampak v imenu svojih volilcev in v imenu svojih krajevnih organizacij. Oni tudi niso na slepo vero na vse kimali, kar so slišali z govorniškega mesta, ampak so kot resni in razsodni možje najprej vse poslušali, kar so jim govorniki povedali, potem so vsako stvar premislili in nato šele so kot neodvisni možje, katerim se ni treba nikomur pokoriti kakor le prostovoljno, tudi sklepali.

Med sklepi, ki so jih sklenili v nedeljo zapupniki slovenskih samostojnih kmetov, je gotovo najvažnejši tisti, ki vstvarja podlago za tesno politično in gospodarsko sodelovanje slovenskih samostojnih kmetov s slovenskimi kmečkimi republikanci.

Do tega sklepa je moralo priti, ker ga je prinesel s seboj tok časa in razvoj političnega življenja v Sloveniji.

Od »ujedinjenja« l. 1918. pa do danes je vsak slovenski gospodar čutil od leta do leta bolj bridko na svojem žepu, kam nas pelje belgrajska centralistična uprava. Mi priznamo, da so na svetu še druge centralistične države, in ne samo naša. Toda tam upravljajo državo tako, da dobivajo vsi deli države nekaj nazaj od centralne uprave za kritje svojih gospodarskih potreb, pri nas pa se porablja ves davčni denar samo za centralo, za vse druge dele pa odpade le tu in tam bora malenkost. To je dejstvo, žalostno dejstvo, ki pa ga ne more utajiti noben še tako zagrizen demokratski ali klerikalni centralist.

O političnem zapostavljanju ne govorimo. Naj zadostuje le navedba enega samega gospodarskega razloga, ki govori za ožje sodelovanje slovenskih samostojnih kmetov s slovenskimi republikanci.

Razun slovenskih demokratov ga danes med nami ni več kozla, ki bi ne bil prepričan o tem, da smo Srbi, Hrvatje in Slovenci trije različni narodi. To vprašanje smo mi v par letih, odkar izhaja naš list, že dovolj temeljito pojasnili.

Drugo za Slovence jako neprijetno dejstvo je, da smo Slovenci majhen narod, toda čvrst in živahen narod, ki hoče tudi živeti kot narod, ki hoče postati na svoji zemlji sam svoj gospodar in sam odločati o svoji politični in gospodarski usodi.

Dokler ni bilo svetovne vojne, si Slovenci nismo upali misliti na svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Trenotek, ki se nam je ponujal l. 1918., smo srečno zamudili vsled nepripravljenosti in nesposobnosti naših političnih vo-

diteljev z dr. Korošcem na čelu. Obsojeni smo torej še zanaprej na odvisnost.

Med dobo, ki jo preživljamo danes, in v kateri smo živeli prej, pa je velikanska razlika. Prej smo mislili, da moramo ostati večni hlapci in da smemo pričakovati plačila za naše hlapčevsko trpljenje samo na — onem svetu! Danes pa mislimo drugače. Danes vemo sicer, da moramo še služiti, smo pa tudi že toliko zavedni, da smo prepričani, da ne bomo in ne smemo ostati večni hlapci. Kakor noben hlapec na kmetih ne služi za namenom, da bi ostal večni hlapec, ampak si prizadeva, da postane najprej skromen, toda sam svoj bajtar ali kajzar in potem leze vedno navzgor, če je delaven, priden in varčen, tako moramo delati tudi mi! Iz malega raste veliko!

Dokler pa smo hlapci, se moramo naslanjati na eno ali drugo močno oporo, prav tako, kakor moramo privezati mlado in šibko drevo na močan kol, da ga ne zlomi veter. Nam je bila sreča mila, da smo našli najmočnejšo oporo pri Hrvatih, ne da bi bili žrtvovali ali da bi nam bilo treba žrtvovati le trohico naše neodvisnosti! Na kol privezano drevo se ne izpremeni v kol in tudi kol se ne izpremeni v drevo, ampak oboje ostane kar je!

Danes, ko se sklepa sporazum med srbskimi radikali in Hrvatji, je za slovenske politične organizacije skrajna potreba, da se opro ali na Srbe ali na Hrvatje, če si hočejo rešiti vsaj trohico svojega lastnega političnega in gospodarskega življenja. Mi smo se že od vsega početka odločili za Hrvatje in z njimi vred smo živeli in trpeli. Zato pa tudi upamo, da se bomo skupno veselili. Če ne danes, pa pozneje! Za vsakim velikim petkom pride vstajenje!

Vse, kar smo ravnokar povedali, je tako priprosto in jasno, da ne potrebuje pravzaprav nobene razlage, in vse to so uvideli vsi slovenski kmetje brez izjeme. Če pa so to že uvideli in če vse to še vedno globlje uvidevajo, je zanje jasno, da morajo iti skupaj po poti, ki smo jo zgoraj označili. Počasni korak za korakom, pametno in previdno, ker v tretje nadstropje je treba iti od stopnjice do stopnjice. Vratolomni skoki so nevarni.

Zaradi tako pametnega in za vse slovenske kmete in delavce tako koristnega sklepa so se pa zagnali na slovenske samostojne kmete slovenski centralisti z vso svojo surovo silo »Jutro«, »Slov. Narod«, »Domovina« in kar je še podobnih slovenskih časopisov, bruhajo ogenj in žveplo na slovenske samostojne kmete in zlasti na osebo posl. g. Puelja, češ da vodi njegova pot Slovence v pogubo!!!

Vsi ti listi očitajo slovenskim samostojnim kmetom, da so »separatisti« (= da hočejo proč od naše države!!!), da je »sodelovanje z radičevci poguba«, da je »federalizem zločin«, da »bomo prišli pod komando Hrvatov« z eno besedo, pogrevajo vse oslarije in bedarije, na kakoršne verjame danes le še kakšen teliček, pametni ljudje pa že zdavnaj ne več.

A kaj je vzrok jeze? Samo to, ker se slovenski samostojni kmetje niso odločili, da bodo delali tlako bankirjem, ampak da bodo delali skupaj s slovenskimi republikanskimi kmeti od klerikalno-liberalnih oslarij neodvisno in res samostojno slovensko kmečko politiko. To gospode peče in boli, ker spoznavajo,

da bodo v slučaju sporazuma med Srbi in Hrvatji postavljeni s svojimi žendarskimi političnimi metodami pod kap in ker se zavedajo, da jim vse vpitje na »klerikalce« ne bo nič pomagalo, ker nimajo nikogar za seboj, zlasti kmeta in delavca ne, ki bi njihovim farbarijam še verjel!

Brezupno zijanje in streljanje iz papirnatih demokratičnih in klerikalnih kanonov pa nas ne bo prav nič motilo pri našem delu. Mi pojdemo po načrtani poti krepko naprej in trdni korak združenih slovenskih kmečkih in delavskih čet bo vse papirnate kanone strl in pomendral. Slovenski kmet vstaja, in se dviga in zato jih je vse skupaj strah!

Letošnji občni zbor SKS v Ljubljani.

V nedeljo dne 3. maja 1925 je imela »Samostojna kmetjska stranka« v Ljubljani svoj redni letni občni zbor za vso Slovenijo. Na to prireditev je vodstvo SKS povabilo tudi predsedstvo naše SRS, da se udeleži po posebni deputaciji zborovanja kot gost. To se je zgodilo.

Občni zbor SKS je bil prav dobro obiskan in veliki salon pri »Levu« je bil poln delegatov te stranke, ki je prav dobro organizirana.

Občni zbor je otvoril g. Ivan Pipan, načelnik stranke. Po kratkem in lepem pozdravnem govoru je podal besedo poslancu tov. Andreju Kelemeni, ki je živahno pozdravljen izvajal:

Slovenski narod je zmagoval in dosegel lepe uspehe, dokler je bilo slovensko ljudstvo složno in enotno v borbi za svoje pravice. To so naše kmetjske in delavske pravice. Razvili smo se v gospodarskem in kulturnem pogledu tako, da smo bili pred vsemi narodi samo eno stopnjo za Čehi. Danes se opazuje, da bi se mogli složiti k skupnemu delu, že zato, ker nimamo od tega, da se prerekamo za neke politične stvari, nič koristi. Omenil bi samo eno stvar: Delavcev je trideset odstotkov v Sloveniji, pa nimajo nobenega zastopnika. To je čudno. Enako se more zgoditi tudi z nami kmeti, ako se ne združimo v mogočno falango in se tako ne borimo skupno proti nasprotnikom. Po vsestranskem prevdanku je naše sodelovanje toplo pozdraviti. Mi slovenski kmetje se moramo združiti, ker nismo nazadnjaki kakor druge stranke. V tem znamenju vam prinašam pozdrave preko 16.000 štajerskih republikancev. Želim zboru, da sklepa v interesu vsega slovenskega, zlasti pa kmetjsko-delavskega naroda. Govornik zaključuje govor z vzklikom: »Za sporazum«.

Kot drugi govornik je govoril nato tov. Albin Prepeluh. Pozdravlja zbor kot gost in zastopnik slovenske republikanske stranke. Pravi, da bi bilo sodelovanje v korist ne samo strankine organizacije temveč da bi bil to uspeh vsega kulturnega in gospodarskega razvoja med Slovenci. Prihaja do zaključka, da mora v tej državi priti do odločilne besede tisti, ki ustvarja in dela. V tej državi je 80 odstotkov kmetjskega in delavskega stanu. Govori o velikem zgodovinskem pomenu občnega zbora in o važno-

sti njegovih sklepov. Nima smisla, da bi se mi, ki imamo pravzaprav skupne interese in iste cilje, prerekali in se medsebojno borili, kakor 8. februarja. Predstavljamo velik pokret, kakršnega še ni bilo v Sloveniji, razen onega, ki ga je imela SLS. Ta stranka je prevzela načela, ki jih mi zastopamo, in z njimi je leta 1923. sijajno zmagala. Bila je za slovensko fronto. To stališče pa je v zadnjem času zapustila in se umaknila na stališče, na katerem je bila pred vojno. Umaknila se je na čeli črti in se postavila samo na versko podlago. Znamo ceniti verstvo in tudi delo nesebičnega duhovništva, ki je ustvarilo slovenskemu ljudstvu mnogo dobrega in koristnega. Proti verstvu nimamo ničesar, ampak ga spoštujemo. Zato mislim, da se ne boste pustili zapeljati v nekdanjo liberalno farsko gonjo, na kateri je končno liberalna stranka propadla. Spoštujemo vero in nočemo nikomur delati tudi v tem oziru krivice. Nočemo pa tudi, da bi kaka stranka zlorabljala vero v svoje namene.

Kljub temu, da to priznavamo, pa smo naprednjaki, ker se zavedamo, da je svetovna vojna ustvarila čisto nov socijalni in kulturni položaj. Težišče vsega razvoja leži na malem človeku in njega je treba dvigniti, če se hoče doseči splošen napredek.

V skladu s tem, pa je treba gledati, da pride vlada v njegove roke; zato je naš ideal kmetjsko-delavska vlada. Naloga te vlade bodi pozitivno gospodarsko in socialno delo, ki bo dvignilo ves narod, ker se bo oziralo na malega človeka.

Skupne interese imamo in zato se moramo tudi skupno boriti. Pozdravljam občni zbor, ki zboruje v tem duhu. (Odobranje.)

Po teh pozdravih se je občni zbor SKS nadaljeval v lepem redu do 3. ure popoldne. Referirali so gg. Bukovec, dr. Marušič, Iv. Pucelj in inž. Župančič. Sprejeti ste bili dve resoluciji in sicer ena politične vsebine, druga gospodarskega značaja. Politična resolucija se glasi:

Na občnem zboru v Ljubljani, dne 3. maja 1925 zbrani delegati SKS sprejemajo sledečo resolucijo:

1. Občni zbor izjavlja, da vidi rešitev sedanjega neznoznega političnega in gospodarskega položaja

nažadovala, in nas, ki smo živeli v tej kulturi, je bilo strah: Kam pridemo? Če pojde tako naprej, bomo res kmalu imeli enotno jugoslovansko nekulturo. Toda kulturna zavest je pri nas vendar tako močna, odpor proti centralizirani nekulturnosti tako živahen in odločen, da jo bomo gotovo zlomili. Vaše veselje je prenaglano, gospod jugoslovanski kulturnik!

Vsede se gospod Enojni Kulturni Tip, pa napiše neumnost, da kar tuli, kakor svetopisemsko kamenje — če je le jugoslovensko

prepleskana, »Slovenski Narod« jo bo gotovo prinesel. »Sl. Narod« postaja bolj in bolj list one vrste, kakor je bila Bieločlankova »Volkszeitung« na Dunaju, katere izvirna neumnost je bila Dunajčanu vsakdanje humoristično čtivo in kateri je med drugim pošiljal William Shakespeare popravke v smislu § 19. tisk. zak. Samo — nekoliko prvobitne izvirnosti je bilo vendar v tem listu, ki je »Narod« nima. In tega zadnjega nam je žal, bilo bi vsaj zabave v teh žalostnih časih...

Državni kredit za kmete.

Vlada je predložila parlamentu velevažen **zakonski načrt o kreditih za kmete**. V poznem, a nikoli nepoznem spoznanju, da tvori 80 procentov prebivalstva naše države kmečki stan, na čegar ramah sloni vsa gospodarska moč cele države, se je državna uprava odločila, da podpre razvoj in napredek kmetijstva z izdatnim kreditom za kmete, da bodo mogli svoja gospodarstva razvijati.

Za danes objavljamo samo načrt zakona, kakor ga je predložil parlamentu minister za kmetijstvo. Načrt zakona pa še ni zakon, ampak ministrov načrt zakona tvori samo podlago za podrobno razpravo v parlamentarnih odborih in končno na splošnih sejah parlamenta. Zato je gotovo, da se bodo dale marsikatero določbe novega zakonskega načrta še znatno spremeniti in izboljšati in mi bi samo želeli, da bi si naši kmečki naročniki načrt natanko pogledali in potem svoja mnenja sporočili nam. **Načrt zakona o kreditih za kmete.**

I. Splošne določbe. § 1. Zadruga za kmečki kredit (kmečke kreditne zadruga) smejo po tem zakonu ustanovljati samo osebe, ki polnopravno razpolagajo s svojim premoženjem. Zadruga so lahko ali **krajevne** ali pa **pokrajinske** (»oblastne«). Razmerje med krajevnimi in pokrajinskimi zadrugami bo določil **pravilnik** za izvršitev tega zakona. (Kredita od države torej ne bodo dobivali kmetje od države **naravnost in osebno**, ampak potom **zadruge**, op. ur.).

§ 2. Naloga kmečkih kreditnih zadrug je, da dajejo svojim članom kredite **samo za razvoj in izboljšanje kmetijstva** in da sprejemajo od članov in nečlanov njihove **prihranke**.

ligenca. Zakaj najprej se je izpridila in prodala ona in dala slab zgled vsem.

Ali ni vse to obupno in strašno? Taki ljudje, puhloglavci in spekulanti, so stebri naše uprave! In če pomislimo, da so naši gobaveci v primeri s »tovariši« po drugih delih države pravi nedolžni angeleci, no, potlej nam je jasno, zakaj imamo tako upravo in da se bo uprava zboljšala, ko se bo morala našega življenja zboljšala.

Kako lepo bi živeli, če bi mogli zaupati v poštenost državne uprave!

Ampak še naši otroci ne bodo vedeli, kaj je urejena in poštena državna uprava. Ali bodo to doživeli naši vnuki? Mislim, da, ker bodo živeli že po samoupravnih zakonih.

Tačas bo manj politike in več morale in poštenega dela.

Zdaj nas davi politika. Srbov in Hrvatov je sama politika. Politika jim je potrebna kakor mistično zamaknjenemu in navivno bigotnemu Slovincu romanje in nazadnje srečna zadnja ura in pa lep, prav lep krščanski pogreb.

Srbi se slišati nočejo nič o Jugoslaviji. Jugoslavija jim je zaničljiva »Jugovina«.

Tudi Hrvatje dobijo rdeča ušesa, če le slišijo pridevek »jugoslovanski«.

Od tam, kjer Jugoslavija najbolj »smrdi«, so nas udarili z upravno opereto.

§ 3. Kmečke kreditne zadruga se ustanovljajo lahko ali z **neomejeno** ali pa z **omejeno zavezo**. V prvem slučaju jamčijo člani zadruga za obveznosti zadruga z **vsem svojim premoženjem**, v drugem slučaju pa z **višino deležev in poleg tega še s svoto, ki jo določajo pravila, ki pa ne sme biti nižja kot petkratni znesek vpisanih deležev**.

§ 4. Zadrugni kapital tvorijo **deleži zadrugnih članov**. Deleži se morajo glasiti **na ime** in se prenese lahko samo z dovoljenjem zadruga. Deleži morajo znašati pri **krajevnih zadrugah najmanj po 100 dinarjev**, pri pokrajinskih zadrugah pa najmanj 1000 dinarjev. **Obrestovati se deleži ne smejo višje kakor jih plačuje zadruga za hranilne vloge**.

Kmečke kreditne zadruga se lahko konstituirajo tedaj, ko je **vplačanih ena četrtina deležev**.

§ 5. **Pravno** obstoji zadruga, ko jo potrdi **deležno sodišče**. Ko so pravila prijavljena sodišču, mora vsak, ki želi vstopiti v zadrugo, to izjaviti in svojo izjavo **podpisati**. Po potrditvi pravil objavi sodišče v »Uradnem listu«, da je zadruga vpisana v zadrugni register. Vsaka izprememba pravil se mora naznaniti sodišču zaradi vpisa v register.

§ 6. Kmečke kreditne zadruga se ustanovljajo za **neomejen čas**. **Prenahajo** pa delovati:

a) če postanejo insolventne (plačila nezmožne) in občni zbor sklene, da prenehajo delovati;

b) če sklene sodišče, da morajo nehati delovati zaradi točke pod a) (t. j. zaradi insolvence);

c) če se nad zadrugo proglasi konkurz;

Overtura ji je bučala z vsemi »narodnimi« instrumenti in temeljni ton je hotela biti mehka lirika sanjave narodne romantike. Ampak se pred koncem prvega dejanja smo spoznali, da je vsa reč skrajno delitantsko zmašilo brez notranje zveze, brez vsebine, ki bi bila kaj prida, in brez vsakršne strokovne vrednosti.

A kdo smo, kaj smo naposled?

V marsikom se drami doget starih idealov o Jugoslaviji, spomin na trde boje za čast in pravice stanu in naroda...

Kaj vam kdo danes da za vse to?

Ampak Jugoslavija, v katero smo od nekdaj verovali mi, naj živi! Kar je smrti zapisano, naj pogine! Naj pogine, potlej pa spoti, smrdeči kadaver, da dobó prostora in razmaha na vse oči in na vse roke naše ljudstvo, ki vnovič vstaja samo in s svojimi močmi!

Zdravje je človeku poglaviti pogoj življenja in sreče, brez tega vse drugo ni nič.

Iztisnimo zajedavne lašce iz svoje zdrave kože, da bomo zdravi!

In na noge, o delavsko in kmečko ljudstvo! Na noge, o zvesti sinovi našega naroda! Na noge in na delo! Samo v delu je prava cena našega življenja. Človek živi po svoji duši le, če je delaven in zvest domači zemlji in sam sebi.

Vse drugo je laž in prevara.

d) če pade število zadrugarjev **pod 20**.

Če zadruga preneha delovati, mora likvidirati. Način likvidacije je naveden v **pravilniku** za izvršitev tega zakona.

§ 7. Vsaka zadruga mora imeti svoja **pravila**. Pravila **morajo** obsegati sledeče točke:

1. Firmo, njen sedež in način, kako se bo zadruga podpisovala (oziroma koliko članov bo upravičenih za zadrugo podpisovati razne pogodbe itd.).

2. Odredbe o pogodbah za sprejemanje novih članov in za izstop članov iz zadruga;

3. Določbe, kako daleč sega delokrog zadruga (ali je zadruga namenjena le za eno vas, ali občino ali sodni okraj ali faro itd.);

4. Določbe o **višini deležev** in o **času**, kdaj mora vsak zadrugar plačati svoj delež (ali svoje deleže, če jih ima več);

5. Določbe o odgovornosti zadruga in zadrugarjev;

6. Določbe o rezervnem fondu;

7. Določbe, kako se bodo sestavljali in pregledovali mesečni in letni računi;

8. Določbe, kako se bo dobiček ali izguba preračunavala in razdeljevala med posamezne člane;

9. Določbe o **upravnem in nadzorovalnem odboru**, način njihove izvolitve, delokrog njihovega poslovanja, njihove pravice in dolžnosti in njihova funkcijska doba (za kako dolgo so izvoljeni);

10. Določbe, kako se bodo sklicevali redni in izredni **občni zbori** članov, **kraj in čas**, kje in kdaj se bodo vršili, njihov delokrog in način, kako bodo sklepali (da bodo sklepi veljavni, n. pr. z navadno večino glasov, ali z dvetretinsko večino itd.);

11. Določbe o glasovalni pravici članov in način izvrševanja te pravice (ali le ustmeno, ali tudi pismeno itd.);

12. Določbe, kako bo zadruga svoje sklepe **objavljala**;

13. Določbe, kako naj se postopa pri spornih vprašanjih, ki se pojavijo med člani samimi ali pa med člani in zadrugarji.

II. Krajevne kmečke kreditne zadruga.

§ 8. **Krajevno** kmečko kreditno zadrugo sme ustanoviti **najmanj 20 oseb**, ki polnopravno razpolagajo s svojim premoženjem. Na istem **ozemlju** (= v eni in isti občini, fari, okraju itd.) **ne smejo obstojati dve krajevni kmečki kreditni zadrugi, osnovani na podlagi tega zakona**. (Seveda tudi ne več za drug, opr. ur.).

§ 9. Krajevne kmečke kreditne zadruga dajejo svojim članom **kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne** kredite. Način, kako se porabljajo krediti, bo določal **pravilnik**.

1. **Kratoročna** posojila (krediti) so:

a) posojila za obdelovanje zemlje, za nakup semen in gnojil in posojila za nakup krmil in materiala za gojitev in za zdravljenje posevkov in živine;

b) posojila za setev, zetev, mlačev in za kritje drugih tekočih proizvodnih stroškov (n. pr. izplačevanje dnin);

c) posojila za boljše izkoriščanje in za predelavo pridelkov.

Te vrste posojila se dajejo na jamstvo, na založitev vrednostnih papirjev, vračati pa se morajo po žetvi ali po izvršitvi dela, za katero so bila dana, najkasneje pa po preteku enega leta.

2. **Srednjeročna** posojila so:

a) posojila za nakup živine in poljedelskih strojev;

b) posojila za napravo vinogradov, sadonosnikov, oljakov itd.;

c) posojila za manjše melioracije (popravo zemlje) t. j. za izsuševanje, drenažo itd. in za nakup zemlje v svrhu arondiranja (zaokroženja) posestev;

d) posojila za zgradbo manjših kmetijskih stavb in za njihovo popraviljanje.

Ta posojila se dajejo na jamstvo, na vrednostne papirje, na živino in na stroje in na hipoteko, vračljiva pa so v enakih letnih obrokih, najkasneje pa po 10 letih.

Kratkoročni in srednjeročni krediti se bodo dajali na dolžna pisma proti poroštvo dveh oseb in po obrestih, ki ne smejo biti nižje kakor so obresti, ki jih plačuje zadruga svojim članom za njihove deleže, pa tudi ne za več kot 4 procente višje od obrestne mere Narodne banke.

3. **Dolgoročna** posojila so sledeča:

a) posojila za nakup zemlje in posojila za odkup zemlje ali za odplačevanje agrarnih dolgov v svrhu ustanovljanja samostojnih kmetij (velja bolj za Bosno kakor za nas, op. ur.);

b) posojila za zidavo ali preureditev kmečkih poslopjij za stanovanje, za hleve, za srambe itd.;

c) posojila za stalno melioracijo, n. pr. za namakanje zemlje, za izsuševanje, za zgradbo potov po posestvu itd.

Ta posojila se dajejo na hipoteko na prvo mesto (proti intabulaciji na prvem mestu), vračati pa se morajo v enakih letnih obrokih v 25 letih.

Dolgoročna posojila se bodo dovoljevala kmetom proti najmanj 6 procentom.

§ 10. Krajevne kmečke kreditne zadruga dobivajo potreben jim kapital za dovoljevanje posojil (kreditov) svojim članom:

1. S prejemanjem hranilnih vlog od svojih članov in nečlanov. Obresti, ki jih smejo zadruga pla-

Vse pere samo z
Zlatorog milom!

Vse pere samo z
Zlatorog milom!

čevati za vložni denar, ne smejo biti večje kakor so obresti, ki jih računajo zadruge svojim članom za kratkoročna posojila.

2. s kreditom, ki ga imajo pri pokrajinskih zadrukah, s katerimi stoje v zvezi, na podlagi dolžnih pisem svojih članov za kratkoročna ali srednjeročna posojila, in na podlagi hipotek svojih članov za dolgoročna posojila.

§ 11. Na koncu vsakega leta sestavljajo krajevne zadruge svoj letni obračun. Po odbitju vseh splošnih stroškov, obresti na deleže in za prihranke se čisti dobiček steka v rezervni fond, ki se ne sme deliti in do katerega člani zadruge nimajo pravice. Če zadruga preneha delovati, se rezervni fond izroči pokrajinski zadrugi, s katero je v zvezi, zopet pa se izroči na razpolago zadrugi, ki bi se na

podlagi tega zakona v istem kraju na novo ustanovila.

§ 12. Krajevne kmečke kreditne zadruge imajo za vse obveznosti svojih članov prvenstveno pravico na deleže članov, ki predstavljajo kapital krajevne zadruge, če je zadruga osnovana na deleže.

§ 13. Ze obstoječe kreditne kmečke organizacije n. pr. kreditne zadruge, blagajne, itd. se lahko pretvorijo v krajevne kmečke zadruge in se lahko poslužujejo vseh vrst kmečkega kredita, če se presnujejo v smislu tega zakona in če jih sprejme pokrajinska kmečka kreditna zadruga oziroma uprava ravnateljstva kreditnih zadrug. Natančnejša določila o pretvorbi že obstoječih organizacij v krajevne kmečke kreditne zadruge po tem zakonu bo imel pravilnik.

(Dalje prihodnjic.)

Dnevne vesti.

Kdor se ni plačal naročnine, naj isto pošlje takoj, ko prečita te vrstice. Uprava mora plačati svoje račune v tiskarni. Vsak naročnik ima pravico zantevati od uprave lista — redno pošiljanje — a uprava ima pa tudi pravico zahtevati plačilo. Zato naj vsi tisti, ki vedo, da še niso plačali, store nemudoma svojo dolžnost. Teh par dinarjev na mesec upamo, da lahko vsak premore.

Iz »Jutra«. »Vezati se z Radićem znači izročiti se na milost in nemilost hrvaškemu šovinizmu, ki smatra Slovence za inferiorne (manjvredne planinske Hrvate)«. — (Vprašamo: »Kaj pa znači vezati se s Pribečevićem?«) — Politiko g. Puelja imenuje »Jutro« dijetarsko, češ da vleče samo dijete. (Kakšna pa je politika gg. dr. Zerjava in dr. Korošca? Ali ona dva ne dobivata poleg ministrske plače tudi še poslanskih dijet? Ali ni g. Puelj pravilno izvoljen poslanec?) — Zmago unitarizma (sedanje centralistične vlade) imenuje »Jutro« definitivno. (Kaj pa, če ne bodo zadržani več ljudi preganjali ob volitvah, ampak če se bo svobodno volilo? Koliko mandatov bodo takrat dobili »unitaristi«?)

Iz »Domovine«. »Vlada narodnega bloka bo naprej vladala«, pravi »Domovina«. »Domovina« ima prav. Ampak vladala bo brez Pribečevića in to ravno demokrate

skeli kakor kurje oko, če se na dež pripravlja.) — »Pucelj sili pod Hrvate«, pravi »Domovina« dalje. (Kam pa sili g. dr. Zerjav? Ali ni on pod Pribečevićem?) — »Večina pristaja g. Puelja je že dovolj pametna, da ne bo več drvela za njim.« (Ta »za njim« je jako dober — za »Jutrom« gotovo ne bo del noben slovenski kmet!)

»Slovenec« pravi v svojem poročilu o obnem zboru slovenskih samostojnih kmetov, da ga združuje nje obeh »strančic« vesel. — Nas tudi.

Jako lepo in pametno je poročal o obnem zboru samostojnih kmetov ljubljanski »Narodni dnevnik«.

Znamenje časa. Premeščeni so: gg. profesor Bogumil Remec, podnačelnik SLS v Jagodino, prof. E. Jare v Tuzlo in prof. Bračun (narodni socijalist) iz Maribora v Niš.

Zakon o kmečkih kreditih bomo objavili polagoma v celoti, da bodo slovenski kmetje videli in brali na svoje oči, kam pelje slovenske kmete centralistična politika. Kdor hoče biti od centralizma in od slovenske demokratije temeljito ozdravljen, naj ta zakonski načrt dobro prebere.

Prince Jurija, brata Nj. Veličanstva kralja Aleksandra so zdravniki proglasili za bolnega. Vlada je določila, da se mora princa Jurij takoj odpeljati na državno posestvo

Belje, kjer bo živel pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Istočasno je izvršila belgrajska policija več hišnih preiskav. Preiskali so stanovanje upokojenega polkovnika Arangjelovića, kamor je princa hodil na hrano. Tam so zaplenili dva zaboja »spisov«, ki jih je pisal bolni princa. Preiskave so izvršili tudi pri več republikancih.

Bolni ministri in politiki. Ko so prišli po princa Jurija, da ga odpeljejo pod stalno zdravniško nadzorstvo na Belje, so bili bolni vsi vplivnejši srbski politiki. Nikola Pašić je ležal doma »bolan«. Ljuba Davidović je tudi zbolel. Predsednik parlamenta je bil tudi »bolan«. Bilo je hužje, kakor če bi razsajala v Belgradu kuga, kolera in lakota skupaj.

Naši shodi. V nedeljo dne 26. aprila se je vršil v Ormožu zaupni sestanek SRS za ves ormoški okraj. Sklical je ta sestanek naš kmečki poslanec Kelemina, ki je izčrpno poročal o političnem položaju in drugih važnih gospodarskih rečeh. V debato so posegli kmetje in delavci ter pokazali, da se ne zavedajo samo svojega današnjega, nad vse težkega gospodarskega položaja, temveč tudi svojega dostojanstva, kot številno najmočnejši steber naše države. Zaradi kratkega časa ni bilo možno povabiti vseh zaupnikov, osobito iz oddaljenih občin ne, vendar smo lahko z vspehom povsem zadovoljni, kajti udeležencev je bilo precej, ki so tri ure na svojem mestu vstrajali. Izvolil se je odbor za celi okraj, zatem pa sprejeli tudi drugi važni sklepi gospodarskega značaja. G. poslanec Kelemina nam je obljubil, da skliče večji shod meseca junija, do tedaj pa hoče pridno nabirati gradivo o delovanju raznih strank v parlamentu. Da sam ne more čudežev delati, nam je vsem jasno, vendar smemo mirno zaupati njegovi poštenosti in obljubi, da hoče za kmeta in delaveca storiti kar bo mogel.

Podaniki SHS. Včasih, v predmarčni dobi, pred parlamentarizmom in podobno nepotrebno demokracijo navlako, so se ljudje delili v vladajoče gospode in podanike. S podaniki je temeljito obračunala francoska revolucija in jih izpremenila v državljane. Zato mislimo, da jih sedaj v 20. stoletju tudi pri nas ni več in zato bi rekli, da bi tu-

di »Planinski Vestnik« lahko izhajal brez njih. Razen, če hoče s tem reči, da prebivalstvo Jugoslavije nima več državljskih pravic, da je vzpostavljen absolutizem, in da smo zategadelj še zgolj podaniki. Pa tega menda noče, ker je nepolitičen list!

»Prerod« s prilogo »Zdravje«. Ravnokar je izšla 5. številka tega lepega in prepotrebne lista. Oblika z naslovne slike je zelo prikupljiva, vsebina tako bogata in raznovrstna, da ga ne bo nihče odložil, ne da bi tudi zase našel kaj posebnega primerneza. Združena sta dva lista, ki prav po bratovsko delata za treznost in zdravje, to je za prerod posameznika ter celega naroda sploh. List izhaja mesečno na 32 straneh ter stane letno samo 25 dinarjev. Ni to list, da bi ga naglo prečital in položil na polico, temveč je hrana, tečna in krepka, ki je posebno v današnjih časih prav potrebna. List se sam prav toplo priporoča. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Cene živine, telet in prašičev 2. maja v Ljubljani. Debeli voli po 10.25—10.50 Din za kilo žive teže, rejeni voli po 9.50—10 Din, vprežni voli 8.50—9.50 Din, rejene krave po 7—8 Din, krave klobasarice po 4.50—6 Din, debele telice po 9 do 9.50 Din, težja teleta po 14—15 Din, lažja po 13—13.50 Din, zaklana teleta po 18—19 Din, prešiči pršutarji po 14.50—15 Din, debeli prašiči po 15.50—16.25 Din, hrvaški špeharji po 16—16.50 Din, zaklani prašiči po 17—19 Din.

Tržne cene v Ljubljani. V Ljubljani stane: govedina 17—20 Din kilo, svinjina 20—25 Din, špeh 24, salo 25, teletina 20—25 Din. — Kokoši po 25—50 Din komad, po velikosti. — Jajca 1.25—1.50 Din komad. — Mleko 3—3.50 Din liter. — Surovo maslo 30—35 Din kilo.

Cene prašičev v Mariboru (1. maja). Prašci 5—7 tednov stari po 75—100 Din. Po 7—9 tedno stari 125—150 Din, 3—4 mesece stari po 225—325 Din. Za kilo žive teže 13 do 14 Din, meso po 15—17.50 Din kilo.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Inserirajte v „Slov. Republikancu“!

Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige
HINKO SEVAR
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34

Brošura
»Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani«
ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **1e 4 Din.**

Naroči si kot Slovenec revijo
»Novi Zapiski«
letnik 1922.

kompletni letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane samo 10 Din.

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja
Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušenege po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt.
Ljubljana, Židovska ulica štev. 5
Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatnina

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Ščipaloi Očala

Ljubljanska posojilnica

r. z. z. o. z. v Ljubljani. Telefon št. 9
Mestni trg št. 6

obrestuje vloge zelo ugodno in sicer:

vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi,	po 8 %
vloge z enomesečno odpovedjo,	po 10 %
vloge z trimesečno odpovedjo,	po 12 %
vloge s šestmesečno odpovedjo,	po 14 %

Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Jamstvena glavica za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poroštvo.

Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Najboljša
„Puch“ **kolesa**
po zelo ugodnih cenah dobite le pri
IGN. VOK, LJUBLJANA
Sodna ulica štev. 7.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno 1898

registrovana zadruga z omejeno zavezo
Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakga odbitka.

Modni salon

Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

ima vedno v zalogi najnovejšo damske in dekliške SLAMNIKE in KLOBUKE. Za ni klobuki vedno v za'ogi. Popravila se sprejemajo.